

**T.B.M.M.**

**(S. Sayısı : 398)**

**İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/443)**

T.C.

*Başbakanlık*

*Kanunlar ve Kararlar*

*Genel Müdürlüğü*

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/2695

22.6.1999

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

*Bülent Ecevit*  
**Başbakan**

**1/821 İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı**

T.C.

*Başbakanlık*

*Kanunlar ve Kararlar*

*Genel Müdürlüğü*

Sayı : B.02.0.KKG/101-101-1016/5187

10.9.1998

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 15.6.1998 tarihinde kararlaştırılan "İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

*Mesut Yılmaz*  
**Başbakan**

**GENEL GEREKÇE**

8.6.1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu ile her türlü ispirto ve ispirto içkilerin yapılması, hariçten getirilmesi ve yurt içinde satılması hükümetin inhisarı altına alınmış ve bu inhisarın işletmesi Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmecileri (Tekel) Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Anılan yasada daha sonra yapılan değişikliklerle bira ve her türlü şarap ve meyve şaraplarının üretimi ile viski ve tabii köpüren şarapların ithali, kısmen inhisar kapsamından çıkarılmış, ancak Kanunun özünde esaslı bir değişiklik olmamıştır.

Türkiye ile Avrupa Topluluğu arasında imzalanan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı uyarınca 1998 yılı itibariyle ticarî nitelikli devlet tekellerine ilişkin mevzuat uyumunun tamamlanması gerekmektedir.

Gerek yukarıda belirtilen mevzuat uyumunun sağlanması, gerekse kaynakların rasyonel kullanımı ve serbest pazar koşullarının tesisi amacıyla yönelik olarak Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (Tekel) Genel Müdürlüğü ile ilgili mevzuatta ithalatı yasaklayan veya bu Genel Müdürlüğe münhasır yetkiler veren mevzuatın yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhisi Kanununda değişiklik yapılması hakkında hazırlanan bu tasarıda, ispiro ve ispirotlu içkilerin ithalatı serbest bırakılmakta, söz konusu ürünlerin yurt içinde üretilmesi, ithali, satılması, dağıtımı ve fiyatlandırılması yeni bir düzenlemeye tâbi tutulmaktadır.

Düzenlemeler, alkol ve alkollü içkilerin insan ve toplum sağlığı açısından önemi ve Tekel Genel Müdürlüğünün yıllardır bu sektörde yerine getirdiği denetim ve vergi toplama işlevi dikkate alınarak yapılmış bulunmaktadır.

Kanun tasarısında, Tekel Genel Müdürlüğünün bu Kanunla kendisine verilen görevleri doğru- dan, bağlı ortaklıklar veya iştirakler kurmak veya kurulmuş ortaklıklara katılmak suretiyle yerine getireceği belirtilerek, alkollü içki sektörüne yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı müteşebbis- lere de imkân tanınmaktadır.

Kanun tasarısında, alkol ve alkollü içkilerin satışı, ithali, dağıtımı ve fiyatlandırılması da mevzuat uyumu çerçevesinde yeni esaslara bağlanmaktadır.

Geleneksel ve özgün bir içkimiz olan Rakı'nın Avrupa Topluluğunca da tescilinin sağlanması ve üretim hakkına olan tecavüzlerin önlenmesi açısından Rakı'nın yasal dayanağa kavuşturulması amaçlanmıştır.

4250 sayılı yasada çeşitli nedenlerle gündümüz koşullarına göre işlevlerini yitirmiş bulunan bazı maddeler de yürürlükten kaldırılmaktadır.

## MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - İnsan ve toplum sağlığı açısından son derece önemli olan, alkol ve alkollü içkilerin üretimi, alımı, satımı, ithali, dağıtımı ve fiyatlandırılmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Ayrıca, alkollü içki sektörüne yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı müteşebbislere yatırım yapma imkânı getirilmekte, üretimin belirli bir denetim altında yapılmasını sağlamak amacıyla yeni düzenlemeler öngörülmektedir.

İçki ithalinin serbest bırakılmasının haksız rekabete yol açmasını ve millî çıkarlara zarar vermesini önlemek açısından, ithalat, dağıtım, satış ve fiyatlandırmanın belirli disiplin içinde yapılması amaçlanmaktadır. İspirto ve ispirotlu içkiler alanlarında faaliyette bulunacak ithalatçı firmaların, kuruluş yeri nerede olursa olsun satıcılara ülke genelinde hizmet verecek yerli dağıtım teşkilâtı, üretici firmaların ise en az bir milyon litre yıl kapasiteli yeni teknoloji ile kurulmuş entegre tesis kurmaları şarttır. Yıllık en az bir milyon litre yıl üretim, satış ve dış alım miktarına ulaşan firmalar, bu faaliyetlerini yürütmek ve fiyat belirlemede serbesttir. Bu şartları yerine getiremeyen firmaların ürettikleri veya ithal ettikleri ispiro ve ispirotlu içkilerin fiyatlandırılması, satışı ve dağıtımı Tekel Genel Müdürlüğü eliyle yapılacaktır.

Diğer taraftan, alkol, alkollü içki, bira ve şarap üretecek fabrikaların haiz olmaları gereken teknik şartlar, kurulmaları, işletilmeleri ve denetimleri ile Tekel Genel Müdürlüğü tarafından satışı yapılan ürünlerin fiyatlandırılmasına ilişkin esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenecektir.

Madde 2. – Halk sağlığı ile yakın ilgisi bulunan her türlü içkinin ana hammaddesi olarak etil alkol ve distilatının kullanılması ve bu etil alkol ve distilatının da tarım ürünlerinden elde edilmesi esası öngörülmektedir.

Her ülkenin kendi millî içkisine sahip çıkarak yasal koruma altına aldığı bilinmektedir. Nitekim 1907 tarihli Fransız Kanunu ile “Champagne” yöresi dışında üretilen köpüklü şaraplara, Şampanya : “Cognac” yöresi dışında üretilen brendlilere Konyak adının verilmesi Yasa ile engellenmiştir. Ayrıca, Mayıs 1989’da yayınlanan Avrupa Topluluğu “Alkollü İçkilerin Tanımlanması ve Takdim Edilmesi Usulleri” başlıklı 160 sayılı Yönetmelikte; Uzo’nun münhasıran Yunanistan’da üretilmesi şartına yer verilerek, koruma altına alınmıştır. Türkiye’de üretilen geleneksel ve özgün bir içki olan Rakı’nın da koruma altına alınabilmesi için bu madde düzenlenmiştir.

Madde 3. – Yürürlükten kaldırılan maddeler belirtilmektedir.

Madde 4. – Yürürlük maddesidir.

Madde 5. – Yürütme maddesidir.

### **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu**

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*  
*Sanayi, Ticaret, Enerji,*  
*Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji*  
*Komisyonu*  
*Esas No. : 11443*  
*Karar No. : 15*

9.8.1999

#### **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

“İspirto ve İspirtolu İçkiler İhisanı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 5.8.1999 tarihinde; Devlet Bakanı Sayın Rüştü Kazım Yücelen, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Tekel Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katıldığı toplantıda görüşüldü.

Kanun Tasarısının genel gerekçesinin okunmasına müteakip Komisyon üyeleri ve Bakanlık temsilcileri görüşlerini belirtmişlerdir.

Komisyonumuz uluslararası kullanıma da uygun olarak Kanun Tasarısında geçen “ispirtolu içkiler” ifadelerinin “alkol ve alkollü içkiler” olarak düzeltilmesini kararlaştırmıştır.

Kanun Tasarısının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda Tasarının maddelerine geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin 3 üncü fıkrası; Türkiye ile Avrupa Topluluğu arasında 1.1.1973 tarihinde imzalanan Katma Protokol ve 1996 yılında yürürlüğe giren Gümrük Birliği kararına uyum sağlamak, ticaretin tamamen serbestleştirildiği, uluslararası ticaret üzerindeki miktar kısıtlamasının ve diğer engellerin yasaklandığı günümüzde alkol ve alkollü içki ticaretine kısıtlama ve engel getirilmemesi gerektiği düşünülerek, ayrıca sipariş veren satıcılara yerinde teslimi, 1 milyon litre yıl sınırlamasının üretimi ve ithalatta ayrı ayrı olarak belirtilmesi uygun görülmüştür. Aynı maddenin son fıkrasında geçen “üretilen veya ithal edilen” ifadesi yanlış anlamalara yol açmaması için yeniden düzenlenmiştir.

Kanun Tasarısının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının 2 nci maddesinden sonra gelmek üzere, halk sağlığıyla ilgili olan alkol ve alkollü içkilerden, özellikle gençliği korumak için düzenlemeler getirmek; akaryakıt istisyonu, ma-

ğaza ve lokantalarda içki satışının yasaklanması ve 4250 sayılı Yasadaki reklam yasağını sağlamak amacıyla, Kanun Tasarısına yeni bir 3 üncü madde eklenmiştir.

Kanun Tasarısına yeni eklenen 3 üncü maddeden sonra gelmek üzere, 4250 sayılı Yasada yer alan ruhsatlı satış kuralına aykırı davranışlara ve reklam yasağına yönelik ceza bulunmadığından, bu boşluğun doldurulması amacıyla 4250 sayılı Yasanın 28 inci maddesine bir fıkra eklenerek ceza uygulamasının öngörülmesi amacıyla yeni bir 4 üncü madde eklenmiştir.

Ayrıca 1 inci maddeyle ilgili olarak beş yıl boyunca ve bu sürenin sona ermesini takiben alkol ve alkollü içkiler piyasasındaki gelişmeler ve şartların incelenerek, öngörülen miktar tahditlerinin sıfırlanması veya tekrar Kanunda yer alan sınırlara çekilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi amacıyla görüldüğü Kanun Tasarısına geçici madde 1 eklenmiştir.

Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi, 5 inci madde olarak, 4 üncü maddesi 6 ncı madde olarak 5 inci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

– Kanunun adından “inhisarı” kelimesinin çıkarılarak, Kanunun adının “Alkol ve Alkollü İçkiler Kanunu” şeklinde değiştirilmesinin;

– 4250 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin rekabeti önlemesi dolayısıyla yürürlükten kaldırılmasının;

Esas Komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonuna önerilmesi uygun görülmüştür.

İşbu raporumuz havalesi gereğince Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan  
*Oktay Vural*  
İzmir  
Sözcü  
*Fahrettin Gülener*  
Bursa  
Üye  
*Ali Rıza Gönül*  
Aydın  
Üye  
*Hilseyin Karagöz*  
Çankırı  
Üye  
*Mustafa Geçer*  
Hatay  
Üye  
*Ahmet Arıkan*  
Kocaeli  
Üye  
*Ali Serdengeçti*  
Manisa  
Üye  
*Şükür Ünal*  
Osmaniye

Başkanvekili  
*Miraç Akdoğan*  
Malatya  
Kâtip  
*Cumali Durmuş*  
Kocaeli  
Üye  
*İlyas Yılmazyıldız*  
Balıkesir  
Üye  
*Abdülşamet Turgut*  
Diyarbakır  
Üye  
Nevzat Taner  
Kahramanmaraş  
(İmzada bulunamadı)  
Üye  
*Özkan Öksüz*  
Konya  
Üye  
*Mülkerrem Levent*  
Niğde  
Üye  
*Ahmet Nurettin Aydın*  
Siirt

## Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

6.4.2000

Esas No. : 1/443

Karar No. : 100

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 20 nci Yasama Döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, ancak Türkiye Büyük Millet Meclisinin erken genel seçimle yenilenmesi nedeniyle İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi hükmü gereği kadük olan ve 21 nci Dönemde yenilenerek Başkanlıkça 29.6.1999 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 29.2.2000 tarihinde yapmış olduğu 42 nci birleşimde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 8.6.1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu ile her türlü ispirto ve ispirotolu içkinin imal, ithal ve satışı, Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (Tekel) Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Söz konusu kanunda daha sonra yapılan değişikliklerle, bazı içkilerin üretimi ve ithali kısmen Tekel kapsamından çıkarılmakla beraber kanun esas niteliğini korumuştur. Diğer taraftan, Türkiye ile Avrupa Topluluğu arasında imzalanan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi kararı uyarınca ticarî nitelikli devlet tekellerine ilişkin mevzuatın Avrupa Topluluğu mevzuatı ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Gerek kaynakların en verimli şekilde kullanılması ve serbest piyasa koşullarının sağlanması, gerekse AB ile mevzuat paralellığının gerçekleştirilmesi amacıyla 4250 sayılı Kanunda değişiklik yapılması gerekmektedir. Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

— İspirto ve ispirotolu içkilerin ithalatının serbest bırakılmasının,

— Tekel Genel Müdürlüğü'nün bu Kanunla kendisine verilen görevleri doğrudan, bağlı ortaklıklar veya iştirakler kurmak veya kurulmuş ortaklıklara katılmak suretiyle yerine getirmesinin ve alkollü içki sektöründe yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı yatırımcılara imkân tanınmasının,

— Alkol ve alkollü içkilerin satışı, ithali, dağıtımı ve fiyatlandırılmasının yeni esaslara bağlanmasının,

— Fransa ve Yunanistan gibi ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de geleneksel ve özgün bir içki olan rakının Avrupa Topluluğunca da tescilli sağlanarak koruma altına alınmasının,

Amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

— Serbest piyasa ekonomisinin tam olarak uygulanabilmesi için devlet tekellerinin kaldırılmasının zorunlu olduğu, devletin tekel konusuna giren ürünlerin imalatında ve satışında sadece düzenleyici ve denetleyici bir rol oynaması gerektiği,

— Ülkemiz mevzuatının her yönüyle Avrupa Birliği mevzuatına uyumunun sağlanması çerçevesinde getirilmiş olmakla beraber Tasarının Tekel İdaresinin devamını öngördüğü, oysa, Avrupa Birliği ile uyum süreci içinde ticarî tekellerin mutlaka kaldırılması gerektiği,

— Tasarının Tekel İdaresine ilişkin köklü bir düzenleme içermediği, sadece tekel konusu malların üretiminde belirli bir esneklik getirdiği,

— İhraç mallarımız içinde tarıma dayalı ürünlerimizin daha fazla ağırlığı olması gerektiği, bu çerçevede tarıma dayalı bir sektör olan içki sektöründe de kendi markalarımızı oluşturmamız gerektiği,

— Tekel Genel Müdürlüğünün, alkollü içkilerin fiyatını tespit etmek yetkisinin kaldırılması gerektiği, fiyatın arz ve talep koşulları çerçevesinde, ürünün kalitesi de dikkate alınarak serbestçe belirlenebilmesi suretiyle, kaliteli ürünlerin üretiminin teşvik edilmesinin gerektiği,

— Alkollü içki üretiminde aife işletmelerinin özendirilmesinde yarar bulunduğu,

— Alkollü içkilerin reklam yasağına ilişkin düzenlemelerin alkollü içki üretimi ve satışı yapan firmaların sportif faaliyetleri ve sponsorlukları konusunda sorun yaratabileceği, söz konusu firmaların kendi isimlerini taşıyan spor kulüplerinin bulunduğu, bu firmaların kendi isimlerini kullanarak sportif faaliyetlerde bulunmalarının reklam yasağı kapsamına girip girmediği hususunun açıklığa kavuşturulması gerektiği,

— Reklam yasağına ilişkin sınırlamalara esneklik kazandırılmasında yarar bulunduğu,

— Çocukların ve gençlerin alkollü içkilere karşı korunmasına ilişkin düzenlemelerin olumlu karşılandığı, bu çerçevede serbest piyasa ekonomisinin gerekleri ile sosyal zorunluluklar arasında bir denge kurulması gerektiği,

Şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

— Tasarının Tekel Genel Müdürlüğünün, gelişen ekonomik, sosyal ve hukuki şartlara uyumunun sağlanması amacıyla, alkol ve alkollü içkilerin insan ve toplum sağlığı açısından önemi ve Tekel Genel Müdürlüğünün yıllardır bu sektörde yerine getirdiği denetim ve vergi toplama işlevi de dikkat alınarak hazırlandığı, diğer taraftan söz konusu Genel Müdürlüğün dört ayrı anonim şirket şeklinde örgütlenmesine ve tütün alımının ise ayrı bir kuruluş tarafından gerçekleştirilmesine ilişkin çalışmaların devam ettiği,

— Devletin artık tekel konusu ürünlerin üretim ve satışından elini çekmesi gerektiği, ancak bazı zorunluluklar nedeniyle Tekel İdaresinin varlığının devam ettiği,

— Tasarının Avrupa Birliği mevzuatı ile uyum sağlamanın yanında esas olarak ilikemizin ihtiyaçları ve koşulları doğrultusunda hazırlandığı,

— Alkollü içkilere ilişkin reklam yasağının AB üyesi pek çok ülkede de oldukça sıkı bir şekilde uygulandığı, esasen mevcut mevzuatta da reklamın hangi esaslar dahilinde yapılacağına belirlenmiş olduğu,

— Sportif faaliyetlerde bulunan alkollü içki üreticileri ile sponsorlara ilişkin endişelerin yersiz bulunduğu, hazırlanacak yönetmelikle bu konuda tereddüte yer vermeyecek şekilde düzenlemeler getirileceği,

İfade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip Tasarı ve Gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve görüşmelere Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun kabul ettiği metin üzerinden devam edilmesine karar verilmiştir.

Metnin;

— I inci maddesi; ikinci fıkrasının, Tekel Genel Müdürlüğünün bu kanunla kendisine verilen görevleri doğrudan veya bağlı ortaklıklar kurmak suretiyle yerine getirmesini teminen yeniden dü-

zentenmesi, altıncı fıkrasının; bira ve her türlü şarabın üretimine, fiyatlandırılmasına ve satılmasına ilişkin serbestiler arasında sözkonusu içkilerin dağıtımının da ilave edilmesi, madde metninde yer alan "alkol ve alkollü içkiler" ibaresinin ise 4250 sayılı Kanun ile uyum sağlanması açısından "ispirto ve ispirtolu içkiler" olarak değiştirilmesi suretiyle,

— 2 nci maddesi aynen,

— 3 üncü maddesi, birinci fıkrasının öğrenci yurtları, spor kulüpleri, her türlü öğretim ve eğitim kurumları, kahvehane, kiraathane, pastahane, bezik ve birc salonlarında her türlü alkollü içkinin, akaryakıt istasyonlarındaki mağaza ve lokantalarda ise % 5'den fazla alkol ihtiva eden içkilerin satışına ruhsat verilmeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi, ikinci fıkrasının, her türlü alkollü içkinin reklamının yasaklandığı görsel ve yazılı yayın araçlarının; "televizyon, kablolu yayın, radyo ve kamu yayın araçları" şeklinde açıklığa kavuşturulmasını teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— 4 üncü maddesi aynen,

— 5 inci maddesinde yer alan yürürlükten kaldırılan maddeler arasında, işlevini tamamlamış bulunan 17 nci maddenin de eklenmesi suretiyle,

— Geçici 1 inci maddesi, Bakanlar Kurulunun miktar tahditlerine ait yetkisinin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 6 ve 7 nci maddeleri ise aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Hanifi Tiryaki</i>	<i>Nihat Gökbulut</i>
Gaziantep	Kırıkkale
Kâtip	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	Sait Ağa
Bartın	Afyon
Üye	(İmzada bulunamadı)
<i>Abdülkadir Akcan</i>	Üye
Afyon	<i>Gaffar Yakın</i>
Üye	Afyon
<i>Hikmet Uluğbay</i>	Üye
Ankara	<i>Ali Uzumrurmak</i>
Üye	Aydın
<i>Zeki Ergezen</i>	Üye
Bitlis	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>
(Muhalefet Şerhi Eklidir)	Bursa
Üye	(Muhalefet Şerhi Eklidir)
<i>Süleyman Coşkuner</i>	Üye
Burdur	<i>Hakkı Duran</i>
	Çankırı

Üye  
*Mücahit Himoğlu*  
Erzurum

Üye  
*Ramazan Gül*  
Isparta  
Üye  
*Ali Coşkun*  
İstanbul

(Muhalefet Şerhim Eklidir)

Üye  
*Hasan Metin*  
İzmir  
Üye  
*Necdet Tekin*  
Kırklareli  
Üye  
*Süleyman Çelebi*  
Mardin  
Üye  
Cevat Ayhan  
Sakarya

(İmzada bulunamadı)

Üye  
*Tarık Cengiz*  
Samsun  
Üye  
*Hasan Özgöbek*  
Uşak

Üye  
Mehmet Dönen  
Hatay  
(İmzada bulunamadı)  
Üye  
*Aydın Ayaydın*  
İstanbul  
Üye  
*Masum Türker*  
İstanbul

Üye  
*İlhami Yılmaz*  
Karabük  
Üye  
*Ali Gebeş*  
Konya  
Üye  
*Veysi Şahin*  
Mardin  
Üye  
*Ş. Ramis Savaş*  
Sakarya

Üye  
*Lütfi Ceylan*  
Tokat  
Üye  
*Bekir Gündoğan*  
Tunceli

#### MUHALEFET ŞERHİ

İspirto ve İspirtolu İçkiler İhisi Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki kanun değişikliği, her ne kadar AB - Gümrük Birliği anlaşması doğrultusunda zaruretten doğduğu belirtilmiş olmasına rağmen,

1. Anayasamıza göre devletin vatandaşının sağlığını korumak ve zararlı maddelerle mücadele sorumluluğu bulunmaktadır bu sebeple;



a) Serbest pazar ekonomisini ilke edinmiş ülkemizde devletin asli görevlerine dönmesi ve işletmelerden elini çekmesi gerekmektedir.

b) Özellikle devlet alkollü içki üretimi ile meşrubatçılıktan kurtulması, gençliği ve alkol bağımlılarını koruması acilen zaruret haline gelmiştir.

c) Pazar ekonomisi kuralları içinde devletin fiyat belirlemesi serbest rekabet ilkelerine terstir ve ekonominin arz talep ve kalite unsurlarına göre fiyat oluşumunu olumsuz yönde etkilemektedir.

2. "Tekel" kuruluşunun hızla özelleştirilip tasfiyesi gerekmektedir.

3. Devlet denetleyici ve yönlendirici olmalıdır ve ekonomik işletmelerden elini çekmelidir.

4. Türkiye ile Avrupa Topluluğu arasında imzalanan 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı uyarınca 1998 yılında ticarî nitelikli tekelere ilişkin mevzuat uyumunun temin edilememiş olması dolayısı ile.

*M. Altan Karapaşaoğlu*

Bursa

29.2.2000

*Zeki Ergezen*

Bitlis

*Ali Coşkun*

İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**İSPİRTO VE İSPİRTOLU İÇKİLER İNHİSARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK  
YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. — 8.6.1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun değişik 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

**“Amaç ve kapsam**

Madde 1. — Bu Kanunun amacı her türlü ispirto ve ispirotolu içkilerin üretimi, iç ve dış alım ve satımı, dağıtımı ve fiyatlandırılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına mer’i mevzuatla denetim, kontrol ve denetim ve diğer hususlarda verilen yetkiler saklı kalmak kaydıyla, yukarıdaki faaliyetlere ilişkin iş ve işlemler Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (Tekel) Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür. Tekel Genel Müdürlüğü bu Kanunla kendisine verilen görevleri doğrudan, bağlı ortaklıklar veya iştirakler kurmak veya kurulmuş ortaklıklara katılmak suretiyle yerine getirir.

İspirto ve ispirotolu içkiler alanında faaliyette bulunacak ithalatçı firmaların, kuruluş yeri nerede olursa olsun satıcılara ülke genelinde hizmet verecek bir dağıtım teşkilâtı, üretici firmaların ise en az bir milyon litre yıl kapasiteli yeni teknoloji ile kurulmuş entegre tesis kurmaları şarttır. Yıllık en az bir milyon litre yıl üretim, satış veya dış alım miktarına ulaşan firmalar, bu faaliyetlerini yürütmek ve fiyat belirlemekte serbesttir. Bu şartları yerine getiremeyen firmaların ürettikleri veya ithal ettikleri ispirto ve ispirotolu içkilerin fiyatlandırılması, satış ve dağıtımı Tekel Genel Müdürlüğü eliyle yapılır. Yurt içinde üretilen veya ithal edilen ürünler arasında ayırım yapılmaz.

Alkol, alkollü içki, bira ve şarap üretecek fabrikaların haiz olmaları gereken teknik şartlar, kurulumları, işletilmeleri ve denetlenmeleri ile Tekel Genel Müdürlüğü tarafından satışı yapılan ürünlerin fiyatlandırılmasına ilişkin esaslar, Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Üçüncü fıkrada belirlenen şartların yerine getirilmesinin tespiti ve takibi doğrudan Tekel Genel Müdürlüğü tarafından yapılır.

Bira ve her türlü şarap ve meyve şaraplarının üretimi ile viski ve tabii köpüren şarapların ithali, üretilen veya ithal edilen söz konusu ürünlerin fiyatlandırılması ve satılması bu maddede öngörülen şartlar aranmaksızın, bu Kanun hükümlerine göre serbesttir. Kısmen tahammür etmiş olmakla beraber, içki vasfını haiz bulunmayan şıra ve boza gibi maddeler bu Kanun kapsamı dışındadır.”

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN İSPİRTO VE İSPİRTOLU İÇKİLER İNHİSARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. — 8.6.1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun değişik 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

**“Amaç ve kapsam**

Madde 1. — Bu Kanunun amacı her türlü alkol ve alkollü içkilerin üretimi, iç ve dış alım ve satımı, dağıtımı ve fiyatlandırılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına mer’i mevzuatla denetim, kontrol ve diğer hususlarda verilen yetkiler saklı kalmak kaydıyla, yukarıdaki faaliyetlere ilişkin iş ve işlemler Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (Tekel) Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür. Tekel Genel Müdürlüğü bu Kanunla kendisine verilen görevleri doğrudan, bağlı ortaklıklar veya iştirakler kurmak veya kurulmuş ortaklıklara katılmak suretiyle yerine getirir.

İthalatçı firmaların, ülke genelinde kuruluş yeri nerede olursa olsun her satıcının sipariş verdiği ürünleri yerinde teslim etmeleri, üretici firmaların ise en az bir milyon litre yıl kapasiteli yeni teknoloji ile kurulmuş entegre tesis kurmaları şarttır. Yıllık en az bir milyon litre yıl ayrı ayrı üretim, satış veya dış alım miktarına ulaşan firmalar, bu faaliyetlerini yürütmek ve fiyat belirlemekte serbesttir. Bu şartları yerine getiremeyen firmaların ürettikleri veya ithal ettikleri alkol ve alkollü içkilerin fiyatlandırılması, satış ve dağıtımı Tekel Genel Müdürlüğü eliyle yapılır. Yurt içinde üretilen veya ithal edilen ürünler arasında ayırım yapılmaz.

Alkol, alkollü içki, bira ve şarap üretecek fabrikaların haiz olmaları gereken teknik şartlar, kurulmaları, işletilmeleri ve denetlenmeleri ile Tekel Genel Müdürlüğü tarafından satış yapılan ürünlerin fiyatlandırılmasına ilişkin esaslar, Bakanlar Kurulunca belirlenir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN**

**İSPİRTO VE İSPİRTOLU İÇKİLER İNHİSARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI**

MADDE 1. — 8.6.1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun değişik 1 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

**“Amaç ve kapsam**

Madde 1. — Bu Kanunun amacı her türlü ispirto ve ispirotolu içkilerin üretimi, iç ve dış alım ve satımı, dağıtımı ve fiyatlandırılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına mer’i mevzuatla denetim, kontrol ve diğer hususlarda verilen yetkiler saklı kalmak kaydıyla, yukarıdaki faaliyetlere ilişkin iş ve işlemler Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (Tekel) Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür. Tekel Genel Müdürlüğü bu Kanunla kendisine verilen görevleri doğrudan veya bağlı ortaklıklar kurmak suretiyle yerine getirir.

İthalatçı firmaların, ülke genelinde kuruluş yeri nerede olursa olsun her satıcının sipariş verdiği ürünleri yerinde teslim etmeleri, üretici firmaların ise en az bir milyon litre yıl kapasiteli yeni teknoloji ile kurulmuş entegre tesis kurmaları şarttır. Yıllık en az bir milyon litre yıl ayrı ayrı üretim, satış veya dış alım miktarına ulaşan firmalar, bu faaliyetlerini yürütmek ve fiyat belirlemekte serbesttir. Bu şartları yerine getiremeyen firmaların ürettikleri veya ithal ettikleri ispirto ve ispirotolu içkilerin fiyatlandırılması, satış ve dağıtımı Tekel Genel Müdürlüğü eliyle yapılır. Yurt içinde üretilen veya ithal edilen ürünler arasında ayırım yapılmaz.

İspirto, ispirotolu içki, bira ve şarap üretecek fabrikaların haiz olmaları gereken teknik şartlar, kurulmaları, işletilmeleri ve denetlenmeleri ile Tekel Genel Müdürlüğü tarafından satış yapılan ürünlerin fiyatlandırılmasına ilişkin esaslar, Bakanlar Kurulunca belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

**MADDE 2. —** 4250 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 3. — İspirto ve ispirotolu içkilerin Türk Gıda Kodeksine uygun olarak üretilmiş olması şarttır.

Her türlü alkollü içki üretiminde, tarımsal kökenli etil alkol veya distilatı dışındaki alkol ve alkol türevleri kullanılamaz. Üzüm kökenli bir distilat olan suma veya tarımsal kökenli etil alkol ile karıştırılmış sumanın, 5000 litre veya daha küçük hacimli geleneksel bakır imbiklerde, anason tohumu ile ikinci kez distile edilmesiyle üretilen rakının, Türkiye’de üretilmesi ve ürtindeki toplam alkolün en az % 65’inin suma olması şarttır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,  
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul  
Ettiği Metin)

Üçüncü fıkrada belirlenen şartların yerine getirilmesinin tespiti ve takibi doğrudan Tekel Genel Müdürlüğü tarafından yapılır.

Bira ve her türlü şarap ve meyve şaraplarının üretimi, fiyatlandırılması ve satılması ile viski ve tabii köptüren şarapların ithali, fiyatlandırılması ve satılması bu maddede öngörülen şartlar aranmaksızın, bu kanun hükümlerine göre serbesttir. Kısmen tahammür etmiş olmakla beraber, içki vasfını haiz bulunmayan şıra ve boza gibi maddeler bu Kanun kapsamı dışındadır.

MADDE 2. — Kanun Tasarısının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 4250 sayılı Kanunun değişik 19 uncu maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Öğrenci yurtları, spor kulüpleri, her türlü öğretim ve eğitim kurumları, kahvehane, kiraathane, pastahane, bezik ve briç salonları ile akaryakıt istasyonlarının mağaza ve lokantalarına alkol ile bira ve şarap dahil her çeşit alkollü içkinin satışı için ruhsat verilmez.”

“Alkol ile bira ve şarap dahil her çeşit alkollü içkinin perakende satış yerlerinde ve her türlü görsel ve yazılı yayın araçları yoluyla reklamının ve perakende satıcılara münhasır satış anlaşmalarının yapılması ayrıca, içki satış yerleri ile tüm ticarî ve kamuya açık yerlerde, tüketilmek veya beraberinde götürülmek üzere 18 yaşından küçüklere alkollü içecek satılması veya sunulması yasaktır. Ruhsatlı bayiler, tüketiciler talepleri doğrultusunda, üretici ayrımı yapılmaksızın alkollü içki bulundurmamak ve bunlara satış mahallinde adil teşhir imkânı sağlamak zorundadırlar.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul  
Ettiği Metin)

Üçüncü fıkrada belirlenen şartların yerine getirilip getirilmediğinin tespiti ve takibi doğrudan Tekel Genel Müdürlüğü tarafından yapılır.

Bira ve her türlü şarap ve meyve şaraplarının üretimi, fiyatlandırılması, dağıtılması ve satılması ile viski ve tabii köptüren şarapların ithali, fiyatlandırılması, dağıtılması ve satılması bu maddede öngörülen şartlar aranmaksızın, bu kanun hükümlerine göre serbesttir. Kısmen tahammür etmiş olmakla beraber, içki vasfını haiz bulunmayan şıra ve boza gibi maddeler bu Kanun kapsamı dışındadır.

MADDE 2. — Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 4250 sayılı Kanunun değişik 19 uncu maddesinin üç ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Öğrenci yurtları, spor kulüpleri, her türlü öğretim ve eğitim kurumları, kahvehane, kiraathane, pastahane, bezik ve briç salonlarında alkollü içkilerin satışı için ruhsat verilmez. Akaryakıt istasyonlarının mağaza ve lokantalarında ise, hacmen % 5 alkolden fazla alkol içeren yüksek alkollü içkilerin satışı için ruhsat verilmez.”

“Alkol, bira ve şarap dahil her çeşit alkollü içkinin televizyon, kablo lu yayın, radyo ve kamu yayın araçlarıyla reklamının yapılması, ayrıca, içki satış yerleri ile tüm ticarî ve kamuya açık yerlerde, tüketilmek veya beraberinde götürülmek üzere 18 yaşından küçüklere alkollü içecek satılması veya sunulması yasaktır. Ruhsatlı bayiler, tüketiciler talepleri doğrultusunda alkollü içki bulundurur ve bunlara satış mahallinde adil teşhir imkânı sağlarlar.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

**MADDE 3. —** 4250 sayılı Kanunun 6, 11, 14, 18, 20, 21, 22, 23, 27, 32, 33, 41 ve 42 nei maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,  
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul  
Ettiği Metin)

**MADDE 4. —** 4250 sayılı Kanunun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“19 uncu maddenin birinci fıkrasına göre ruhsat almadan satış yapanlar ve aynı maddenin üç ve dördüncü fıkralarındaki esaslara uymayanlar 60 milyon Türk Lirasından 600 milyon Türk Lirasına kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Bu miktarlar Maliye Bakanlığınca her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında arttırılır. Ayrıca, bu fiili işleyenlere ait işyerlerinin bir aydan 3 aya kadar kapatılmasına hükümlenir.”

**MADDE 5. —** Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi 5 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**GEÇİCİ MADDE 1. —** Bu Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki bir milyon litre/yıl dış alım veya satış miktarı ölçüsü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen birinci takvim yılı sonuna kadar bir milyon, ikinci takvim yılı sonuna kadar dokuz yüz bin, üçüncü takvim yılı sonuna kadar sekiz yüz bin, dördüncü takvim yılı sonuna kadar yedi yüz bin ve beşinci takvim yılı sonuna kadar altı yüz bin litre/yıl olarak uygulanır. Altıncı yıldan itibaren uygulanacak olan bu ölçüyü sıfıra indirmeye veya Kanunda yazılı haddine kadar çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul  
Ettiği Metin)

**MADDE 4. —** Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**MADDE 5. —** 4250 sayılı Kanunun 6, 11, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 27, 32, 33, 41 ve 42 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

**GEÇİCİ MADDE 1. —** Bu Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki bir milyon litre/yıl dış alım veya satış miktarı ölçüsü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen birinci takvim yılı sonuna kadar bir milyon, ikinci takvim yılı sonuna kadar dokuz yüz bin, üçüncü takvim yılı sonuna kadar sekiz yüz bin, dördüncü takvim yılı sonuna kadar yedi yüz bin ve beşinci takvim yılı sonuna kadar altı yüz bin litre/yıl olarak uygulanır. Altıncı yıldan itibaren uygulanacak olan bu ölçüyü sıfıra indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Etiği Metin)

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Mesut Yılmaz</i> Başbakan			
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Millî Sav. Bak. ve Başb. Yrd.		Devlet Bakanı
<i>B. Ecevit</i>	<i>İ. Sezgin</i>		<i>G. Taner</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı		Devlet Bakanı
<i>H. Özkan</i>	<i>Y. Seçkiner</i>		<i>İ. Saygın</i>
Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı		Devlet Bakanı
<i>H. Özkan</i>	<i>Prof. Dr. S. Yıldırım</i>		<i>R. Serdaroğlu</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı		Devlet Bakanı
<i>M. Gürdere</i>	<i>Prof. Dr. Ş. Gürel</i>		<i>Prof. Dr. A. Andıcan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı		Devlet Bakanı
<i>Dr. İ. Çelebi</i>	<i>M. Yılmaz</i>		<i>R. Şahin</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı		Devlet Bakanı
<i>B. Kara</i>	<i>C. Kavak</i>		<i>E. Aşık</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı		Devlet Bakanı
<i>R. K. Yücelen</i>	<i>H. Gemici</i>		<i>M. Batallı</i>
Adalet Bakanı	İçişleri Bakanı		Devlet Bakanı
<i>O. Sungurlu</i>	<i>M. Başesgioğlu</i>		<i>İ. Cem</i>
Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı		Bayındırlık ve İskân Bakanı
<i>Z. Temizel</i>	<i>H. Uluğbay</i>		<i>Y. Topçu</i>
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı		Tarım ve Köy İşleri Bakanı
<i>H. İ. Özsoy</i>	<i>N. Menzir</i>		<i>M. Taşar</i>
Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı		Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
<i>Prof. Dr. N. Çağan</i>	<i>Y. Erez</i>		<i>M. C. Ersümer</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı		Orman Bakanı
<i>İ. Talay</i>	<i>İ. Gürdal</i>		<i>E. Taranoglu</i>
	Çevre Bakanı		
	<i>Dr. İ. Aykut</i>		



(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,  
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul  
Ettiği Metin)

MADDE 6. — Kanun Tasarısının 4 üncü maddesi 6 ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Kanun Tasarısının 5 inci maddesi 7 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul  
Ettiği Metin)

MADDE 6. — Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

